

Motion till riksdagen

1987/88:Jo736

av Per Stenmarck och Rune Rydén (m)

om föreningen av Öresund

Allt fler forskare slår larm om svåra miljöföroreningar i Öresund och Östersjön. Några menar att "Öresund är döende" och pekar på att situationen där till och med är värre än i Laholmsbukten.

En dykare, som under många år följt utvecklingen, säger att "växterna kvävs, fiskarna mumifieras. Öresund är en enda stor dyngpöl. Om inget görs nu finns ingen levande bottenfauna kvar om fem år" (SDS 1 november 1987).

Siffror framtagna av marinekologiska laboratoriet tyder på att detta kan vara en realistisk beskrivning av nuläget och framtiden:

- Fosforhalten har fördubblats i Öresund tre gånger de senaste femtio åren.
- I Östersjön har kvävehalten ökat fyra gånger och fosforhalten åtta gånger på hundra år.
- Längs kuststräckorna utanför Blekinge, nordvästra Skåne och Halland har halten av fosfor och kväve fördubblats i algerna.
- I Öresund går ökningstakten av dessa halter ännu snabbare. Ökningen har skett 2,5 gånger de senaste tjugofem åren.
- De organiska gifterna PCB och DDT fortsätter att öka — trots att den senare är förbjuden i Sverige. PCB förs sannolikt hit med östliga vindar från Finland och Sovjet, medan DDT kommer hit från tropikerna.

Allt detta gör att plankton och alger blir allt mer sällsynta i svenska vatten. Genom att kväve och fosfor ökat i sedimentavlagringarna har syrgashalterna sjunkit. Detta i sin tur ger upphov till de "döda" bottenarna.

En forskare säger att "vi har sett hur skadorna har ökat. I somras fanns de redan på 60 meters djup. För några år sedan behövde man gå ner till 100 meter för att hitta motsvarande skador. Det finns en tendens mot allt större arealer med syrebrist och svavelvätebildning" (SDS 4 november 1987).

Ett särskilt problem utgör de uttag av sand, som sker i Öresund. Framför allt sker detta på den s. k. Vendisken mellan Helsingborg och Helsingör. Hål har bildats — både där och längre söderut utanför Falsterbonäset — när sandsugningsfartygen har gått fram. I dessa hål bildas svavelväte.

Vendisken, som tidigare tjänat som en trafikdelare, har sänkts. Därmed har nya förhållanden skapats. Tidigare bestånd av smådjur och plattfisk har minskat kraftigt.

Jordbruket utpekas ofta som den stora miljöboven. Detta är en felsyn.

Det hindrar inte att läckaget från jordbruket bör minska. Det är i det sammanhanget värt att betänka att den största ökningen av kväveläckaget skett de år, när den socialdemokratiska regeringen godkänt stimulanser till trädesbruket. Den öppna jorden läcker mest. Detta kan också drabba Öresund.

Svenskt jordbruk har den lägsta kväveförbrukningen i Västeuropa. Om den minskning genomförs, som nu diskuteras i Danmark, kommer deras förbrukning av kväve ändå att ligga 20 % högre än i Sverige.

I olika sammanhang framhålles att kärnkraften skall avvecklas. Men det förtjänar att framhållas att nedsmutsningen av Öresund skett *trots* tillgången till denna rena energi. Alternativet med kol gör problemen ännu större.

Självklart har den allvarliga utvecklingen av vår miljö, på olika sätt, orsakats av människor. Våra ingrepp i naturen har skett sedan urminnes tider. Teknisk utveckling har på många sätt varit positiv, men den har också haft ett pris. Förbättrad teknik har förändrat naturen. Det är därför viktigt att vi eftersträvar en teknik som är i harmoni med naturen. För detta fordras tekniska framsteg, men kanske i annan form än tidigare. Forskningen bör i ökad utsträckning syfta till att lära oss att gå över från att förbruka ändliga resurser till att använda förnybara.

På lång sikt skulle detta förbättra situationen även för Öresund. Men det krävs också snabbare verkande åtgärder:

- Införande av miljöavgifter och skattestimulanser för företag kan vara ett sätt att åstadkomma detta. Men effekten blir bra först om vi kan få andra länder i Europa att acceptera denna linje.
- Förbättrad information till företag och allmänheten runt Öresund, med målsättningen att åstadkomma ett större personligt ansvarstagande.
- Ökade kontakter mellan Sverige och Danmark i syfte att gemensamt söka lösa problemen.
- Utökade diskussioner med Östeuropa, eftersom en del av de utsläpp som drabbar Öresund och Östersjön kommer därifrån.
- En samordning av den kunskap som i dag finns utspridd på en lång rad företag, institutioner och myndigheter, är sannolikt också nödvändigt.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av åtgärder mot miljöföroreningarna i Öresund.

Stockholm den 20 januari 1988

Per Stenmarck (m)

Rune Rydén (m)